

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Καλή μου!

Ἡ τωρινὴ χρονιά πού μᾶς ἦρθε, κ οἱ στερνοὶ μῆνες τῆς χρονιάς πού μᾶς πέρασε, μᾶς φέρανε στὰ φτερά τους κάποιους μεγάλους ἱστικούς. Γιουρτές πού γίνανε καὶ γιορτές πού θὰ γίνουνε ἀπάνου στὸ κλείσιμο ἑκατὸ καὶ περσύτερων χρόνων ἀπὸ τὸν καιρὸ πού γεννήθηκαν ἢ πού πεθάνανε κάποιιοι περιφθιμοὶ ἄνθρωποι, πού ἀφήκαν ἐδῶ κάτω ἀσυστατὰ σημάδια τους μὲ κάποιια μεγάλα ἔργα, καὶ καμιά φορὰ τὰ ὀνόματά τους ἀφήκανε πὺ μὲγάλα ἀπὸ τὰ ἔργα τους. Κ' ἔτσι γρικίσαμε γιὰ τὰ ἑκατόχρονα τοῦ Σαιντιμπὲδ, τοῦ Μπῆκονσφίλδ, τοῦ Σύν. Κ' ἔτσι γρικίσαμε ἀκόμα τώρα γιὰ τὸ Σίλλερ καὶ γιὰ τὸν Κερδάντες. Ἡ Γερμανία ἐτοιμάζεται νὰ πανηγυρίσῃ τὸ πέρασμα τῶν ἑκατὸ χρόνων ἀπ' τὸν καιρὸ πού πέθανεν ὁ πὺ ἀγαπημένος της ποιητής, γιὰτὶ εἶταν ὄλος καρδιά καὶ ὄλος εὐγένεια. Καὶ κλειοῦν ἐφέτος τριακόσια χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού πρωτοφάνηκε ὁ ἀθάνατος «Δὸν Κισσῶτος». Ἡ Ἰσπανία βέβαια δὲ θάφήσῃ νὰ πᾶν ἔτσι στὰ χαμένα ἢ περιστασιὰ, χωρὶς νὰ τιμήσῃ, καθὼς τῆς πρέπει, τὴ μνήμη τοῦ μεγάλου της συγγραφέα, πού ἀνίσως καὶ δὲ φτάνει στὸ ὕψος τῆς φαντασίας τοῦ Καλδερὸν, μὰ εἶναι ζωντανώτερός του. Μέσα στὸ «Δὸν Κισσῶτο» βρίσκονται τὰ λόγια τουτᾶ: «Πρόστυχος δὲν εἶναι κανεὶς, γιὰτὶ γεννήθηκε ἀπὸ ταπεινούς. Πρόστυχος εἶναι, εἴτε πλῆβεῖος, εἴτε πατρίκιος, ὁ ἄμαθὴς». Καὶ τί πὺ πρόστυχο ἀπὸ τὴν ἀμάθεια, κάθε φορὰ πού γεννᾶ τὴν πρόληψη καὶ τὸ ψέμα; Περιεργὸ εἶναι πὺς τὰ λόγια αὐτὰ τὰ βάζει ὁ Ἰσπανὸς ποιητής στὸ ἴδιο τὸ στόμα τοῦ πολυπάθου καὶ τοῦ παραδαρμένου ἠρωᾶ του, πού ὄσο κι ἂν εἶναι θῦμα τῆς ἀρρωστίας φαντασίας του, φυλάει πάντα μὲ ἀπόμειρη γωνιά τῆς καρδιάς του κλειστὴ καὶ ἀπειραχτὴ ἀπὸ τὴν ἐξαψὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἀρρωστία· καὶ μέσα στὸ περβολάκι αὐτὸ τὸ κατάφραχτο φυτρώουν τόσα καὶ τόσα λουλουδάκια τοῦ Λόγου, γιομάτα σκέψη καὶ σύνεση καὶ φῶς, πού μωσκοβολᾶνε δροσδόλοια. Μέσα στὸ ἴδιο τὸ κομμάτι αὐτὸ πού λέει γιὰ τοὺς πρόστυχους πόσο γλυκὰ καὶ πόσο ἀεπὰ μιλεῖ γιὰ τὴν ποίηση καὶ γιὰ τὸν ποιητὴ ὁ πολυπλάνευτος ἱπλότης! Ἐσὺ πού συνηθίζεις κάθε φορὰ πού περνᾶς μὲ τὰ βιβλία κάποιες

ἕνα μέρος. Γιατὶ ὄλα ἀπτὰ πλακώσανε μ' ἐτοῦτον τὸν πόλεμο μαζί. Καὶ τὸν ἀρχισαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννησιῶτες ξεσκίζοντας τοὺς ὄρκους τῶν τριάντα χρόνων πούκαναν ὕστερα ἀπὸ τὸ πάσιμο τῆς Ἑβόιας. Καὶ γιὰτὶ τὶς ξεσκίσαν, ἔγραψα τὰ παράπονα (22) πρῶτα καὶ τὶς διαφορὲς, μήπως κανεὶς ρωτήσει καμιά μέρα πὺοι τάχα οἱ λόγοι π' ἀναψὴ τᾶσο μεγάλος πόλεμος στὴν Ἑλλάδα. Δηλαδή, ὡς τὴν πὺ ἀληθινὴ ἀφορμὴ μὰ καὶ πὺ ἀνομολόγητη, θαρρῶ ἐγὼ τοῦτο, πὺς οἱ Ἀθηναῖοι μεγαλώνοντας καὶ κατανατώντας φοβεροὶ ἀνάγκασαν τοὺς Λάκωνες νὰ πολεμήσουν. Στὸ φανερὸ ὅμως νὰ πᾶ εἶταν τὰ παράπονα πού λέγανε ἀπὸ τὰ διὸ τὰ μέρη, σὺν ξεσκίσαν τοὺς ὄρκους καὶ ἐπιασαν τὸν πόλεμο.

(22) αἰτίας=αἰτιάσεις.

ὄρες σου διαλεχτὲς νὰ σημειώνης στὴν ἀκρὴ μὲ τὸ μολυδάκι σου κάθε σκέψη, κάθε φράση, κάθε στίχο πού σου χτυπάει πὺ βαθιά, ἔτσι γιὰ νὰ μπορῆς νὰ τὰ ξαναβρίσκῃς ἐσὺ, κ' ἔτσι γιὰ νὰ κάνῃς καὶ τοὺς ἄλλους νὰ τὰ προσέξουν πὺ πολὺ, βέβαια πού θὰ τὴν ἔχῃς σημαδέψῃ ὀλόκληρη τὴ σελίδ' αὐτὴ τοῦ Δὸν Κισσῶτου, ἀπὸ τὶς πὺ ἀπλὲς καὶ ἀπὸ τὶς πὺ ἀληθινὲς μέσα στὴν παγκόσμια λογοτεχνία. Ἀνίσως καὶ δὲ θυμᾶσαι, τίποτε ἀπ' αὐτὰ, ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ σοῦ τὴν ἀντιγράψω τὴ σελίδα ὀλόκληρη. Γιατὶ οἱ ὠραῖοι στοχασμοὶ μονάχα τοὺς ἀγόνους καὶ τοὺς στενόμυαλους τοὺς σφιχτοδέουνε μὲ τὶς χρυσὲς τους ἀλυσίδες. Τοῦ ἐνὸς οἱ στοχασμοὶ ταιριάζουνε μὲ τοὺς στοχασμοὺς τοῦ ἄλλου, καὶ γίνοντ' ἀντρόγυνο· καὶ γεννοβολᾶν τὰ ὠραῖα παιδιὰ· παιδιὰ πού καμιά φορὰ εἶναι ὀμορφότερα ἀπὸ τοὺς γονεούς. Ἡ παρομοίωση θὰ μποροῦσε νὰ σκανταλίση καμιά κυρία. Ἴσως δὲν εἶναι γιὰ νὰ εἰπωθῇ σὲ σαλόνια. Μὰ εἶμαι ἥσυχος. Δὲν εἶσαι κυρία. Εἶσαι γυναίκα.

Ο ΠΑΝΤΑ ΔΙΚΟΣ ΣΟΥ

Ο ΧΩΡΙΚΟΣ Κ' Η ΔΑΣΚΑΛΑ

Μιά φορὰ στὸ Ἀἶβαλι, εἶν' ἔξη ἑπτὰ χρόνια τώρα, πήγαμε μὲ κάτι φίλους σ' ἕνα περβόλι ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ καθήσαμε γύρω σ' ἕνα τραπέζι, μπροστὰ σὲ βουνὸ ἀπὸ μαρούλια καὶ κάμποσα καραφάκια μαστίχα—συνήθεια τοῦ τόπου, βλέπετε, κ' ἡ μαστίχα μας ξακουστὴ. — Ἐκεῖ πού διασκεδάσαμε, ἀκούσαμε φωνές, μὰ τί φωνές! Ὁ μπαζεβάνης ἔδερνε τὴν κόρη του, δεκαπέντε χρόνῶ κοπέλλα. Τρέξαμε καὶ τοὺς χωρίσαμε. Στείλαμε τὸ κορίτσι κλαίοντας στὸ σπίτι του καὶ πήραμε μαζί στὴν παρέα μας τὸν πατέρα, ἔξω φρενῶ. Ἀράδιαζε κι ἀράδιαζε βρισίς γιὰ τὴν κόρη του, γιὰ δασκάλοι, καὶ πρὶν καθήσῃ κοντὰ μας, ρώτησε:

— Μπᾶς κ' εἶσατε καὶ σεῖς ἀπ' ἀπτό τὸ σῶ;

Δὲν ξέραμε τί συνέβαινε καὶ δυὸ τρεῖς ἀπὸ μᾶς καταλάβαινε πὺς ἔπρεπε νάρνηθουνε σὺν τὸν Πέτρο, ἔχι τρεῖς μὰ χίλιες φορές, γιὰ νὰ μὴ βροῦνε τὸν μπελᾶ τους. Κάθησε ὁ μπαζεβάνης καὶ μὲ λίγα λόγια πού εἶπε, μᾶς ἔδωκε νὰ ἐννοήσουμε τί συνέβαινε.

— Ἀκούς, λέει τῆ... (ἔδῶ ἕνα ἐπίθετο γιὰ τὴν

κόρη του), νὰ θέλῃ καὶ καλὰ νὰ μὴ μιλήτῃ τῆ γλώσσα τοῦ πατέρα της; Ἐρχεται καὶ μοῦ λέει: «Πάτερ μου ὀδήγησ(ον)»· ἔτσι τὰ ἐπρόφερνε ὁ χωρικός.— Τί λές, μωρή;— «Ὀδήγησ(ον) τὴν ὄνο(ν)». — Τί; — Δὲν πρόφταξε νὰ τὸ ξαναπῆ, ἀνάψαν τὰ καντήλια μου: νὰ γιὰ ὀδήγησ(ον), νὰ γιὰ ὄνο(ν). Καὶ καλὰ καὶ μᾶς χωρίσατε, γιὰτὶ θὰ τὴ σκότωνα. Τὸ «Πάτερ» πᾶ τὸ κατάλαβα, τὸ λέει κ' ἡ προσεφκή μας: «Πάτερ ἡμῶν»· μὰ τᾶλλα; Δὲ θὰ πᾶγ' πᾶ ἡ ἀφορισμὲν' στὸ σκολειό».

Κεράσαμε μιά δυὸ μαστίχες τοῦ μπαζεβάνη, νὰ τοῦ περάσῃ ὁ θυμὸς, καὶ ὄσοι δασκάλοι ἀπὸ τὴν παρέα μας, τσιμουδιά. Πού νὰ μιλήσουν; Ἐλεγε ὁ γέρος: Ἡ κόρη του ἤθελε νὰ γίνῃ δασκάλα, κάθε μέρα εἶχανε μαλλώματα καὶ ζῦλο, μὰ τώρα τὴν ἀπόφαση τὴν εἶχε κάμει. Δὲ θὰ πήγαινε πᾶ σκολειό.

Φύγαμε, καὶ ζαλισμένοι ὄπως εἴμαστε, λίγο κι ἀπὸ τὴ μαστίχα, γελούσαμε μὲ τὸ γέρο μπαζεβάνη, μὰ γλήγορα ξεχάσαμε τὴ σκηνὴ τοῦ περβολιοῦ.

Πέρι, τὶς διακοπὲς, πήγα στὴν πατρίδα. Πέρασα κι ἀπ' τὸ περβόλι, πηγαίνοντας περίπατο. Ὁ μπαζεβάνης καθότανε στὴν πόρτα του κ' ἐπαίξε μὲ δυὸ χαριτωμένα παιδάκια· θυμῆθηκα τὸ ζῦλο.

— Ὦρα καλὴ, κύρ Γιούργη!

— Καλῶς τᾶφεντικό!

— Δικά σου εἶναι τὰ παιδάκια; νὰ τὰ χαίρῃσαι;

— Ὅχι, ἀφεντικό, τῆς κόρης μου, ἰσκαριστῶ.

— Τῆς δασκάλας;

Μὲ κοίταξε ὁ γέρος καλὰ καλὰ:

— Μωρέ, μπᾶς κ' εἶσουν καὶ σὺ στὸ ζῦλο;

Καλὰ λένε πὺς τὸ ζῦλο βγῆκ' ἀπ' τὸν παράδεισο. Πέρα μῆσα, ἀφεντικό, νὰ δῆς καὶ τὸ δικό μου τὸ παράδεισο.

Πῆρε τὰ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν ἀκολούθησα. Μὲ πῆγε σπίτι του. Στὸ κατώφλι, μιά ἀψηλὴ ὀμορφὴ κοπέλλα βαστοῦσε ἀκόμα ἕνα παιδιὸ στὸ βυζί. Ντράπηκε ἄμα μ' εἶδε κ' ἔκαμε νᾶμψη μῆσα. Τὴν κράτησε ὁ γέρος καί:

— Νὰ τὴν, ἡ δασκάλα, μοῦ εἶπε. Ἄ θὲς νὰ δῆς καὶ τὸ δάσκαλο, σὲ κομμάτι θάρθη. Εἶναι στὰ Καραγέργια (μεγάλια ἀμπελοχώραφα δυὸ ὄρες μακριὰ ἀπ' τ' Ἀἶβαλι).

Χαμογέλασε ἡ κόρη, χαμογέλασε κι ὁ γέρος, φιληθήκανε, καὶ τὸ φιλὶ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς κόρης γιὰ τὸ γέρο τὸν πατέρα της, εἶταν ἕνα μεγάλο, μεγάλο ἰσκαριστῶ γιὰ τὴν εὐτυχία πού τοῦ χρωστοῦσε.

Ἄμα τὸν εἶδα ἔτσι συγινημένο, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου πὺς θάναί μόνο καὶ μόνο πού θυμῆθηκα τὴν παλιά του τέχνη καὶ τοῦ εἶπα:

— Ἄ ὀμορφο ἐπάγγελμα! Ἑσπνὴ τέχνη!

Ἄνατρίχιασε... σὰ νὰ προσπάθησε ὁ καημένος μ' ἕνα στανικὸ τέντωμα τοῦ παράλυτου κορμιοῦ του, νὰ σηκωθῇ στὰ πόδια του. μῆρριξε μιά ματιὰ στεγνὴ μὰ γιομάτη φρίκη... καὶ διαμαρτυρήθηκε:

— Ἄ, Κύριε! μὴν τὸ λὲς τέτοιο πρᾶμα!.. ὀμορφο ἐπάγγελμα; Πῆς καλύτερα ἐπάγγελμα τρομάρας καὶ θανάτου, γιομάτο φρίκη καὶ βραχνάδες... Νά! ἐγὼ... δὲν μοῦ εἶσαι τίποτες... μὰ, τὸ καλὸ πού σ' ἔχω, πᾶς ὄποιο ἄλλο τραῖνο θέλεις, μὰ τὸ γοργὸ τῶν 10 καὶ 50 ποτέ! γιὰ τὸ Θεό! ποτέ!

— Καὶ γιὰτὶ οἱ παρακαλῶ; ρώτησα χαμογελώντας. Μήπως κ' εἶσαι δυσειδαίμονας;

— Δὲν εἶμαι δυσειδαίμονας... Εἶμαι, φίλε μου, ἀπλοῦστατα ὁ μηχανικός πού εἶταν ἀπάνω στὸ γοργό, νούμερο 17, στὶς 21 Ἰούλη 1894, τὴν ἡμέρα πᾶγινη ἡ τρομερὴ καταστροφὴ. Κι' ἀπὸ τότες μούμεινε μιά τέτοια τρομαχτικὴ ἐντύπωση μῆς' τὸ μ-

ΦΡΙΞΟΝ ΗΛΙΕΙ

(Δήγημα τοῦ Maurice Level)

— Ἐτσι μᾶς ἀφίνεις; μὲ ρώτησε ὁ σακῆτεμένος...

— Ἀνάγη πᾶσα. Πρέπει νᾶμαι Δευτέρα πρῶτὴ στὴ Μαρσίλλια. Σήμερις τὸ βράδυ παίρνω τὸ γοργὸ πού φεύγει στὶς 10 καὶ 50 ἀπ' τὸ σταθμὸ τοῦ Λυών. Καλὸ τραῖνο... μὰ σὺ δὲ θὰ τὸ ξέρῃς μὲ κ' ἔκανες, ἂ δὲν γελιοῦμαι, καὶ ἑπάλληλος στὴ γραμμὴ Π.Λ.Μ., πρὶν ἀρρωστήσης.

Σφάλιξε τὰ μάτια· μιά ξαφνικὴ χλωμάδα περῆχουσε τὸ πρόσωπό του καὶ μουρμούρισε...

— Ναι... τὸ ξέρω... τὸ ξέρω γιὰ!...

Ὀλοστρόγγυλα μὲγάλια δάκρυα κολήσανε στὰ μάγουλά του! Σάπασε γιὰ μιά στιγμὴ καὶ σὲ κομμάτι ξαναμίλησε.

— Κανένας δὲν τὸ ξέρει καλύτερά μου!..

· Η αλήθεια είναι πως και τα δικά μου τα μάτια βουρμάσασε. Γύρισα και κοίταξα τον μπαζέ και γύρεβα μ. τα μάτια τον τόπο του ξύλου και το τραπέζι του πρό πέντε χρόνια, σαν τέτοια ώρα, εΐτανε γεμάτο μαρούλια, καραφάνια και δασκάλους. Διοτρούγυρα Ήλειπε το τραπέζι, Ήλειπαν τα μαρούλια και τα καραφάνια· το κυριώτερο, που Ήλειπαν οι δασκάλοι. Δέν ξέρω πως μου φάνηκε, μά εκείνη τήν ώρα τους γύρεβε το μάτι μου, Ήθελα να τους Ήχω κοντά μου. Ήθελα να δούνε κι άφτοι τον παράδεισο που μόρφωσε ένα ξύλο για τή γλώσσα, που δέν Ήτανε γλώσσα ενός μπαζεβάνη, γλώσσα δηλαδή τού λαού. Θά μούλεγαν τότες οι δασκάλοι πως τού παράδειμά μου Ήτανε άνοητο, πως ο μπαζεβάνης Ήτανε άστοιχειώτος. Μά και αν Ήτανε άρχαγες άστοιχειώτος—πράμα που δέ θά τ΄όφτανε βέβαια εκείνος—δέ θάΰπερτε το άγιο ξύλο στην κόρη του, Ή η κόρη του μάθαινε στο σχολειό κάτι άλλα πιδ χροσμα άπ' το αιδήγησον τήν όνον». Και θά Ήτανε άρχαγες Ήφτυχιμένη σήμερα η κόρη του, ά γινότανε δασκάλα σε γλώσσα που δέν Ήτανε τού πατέρα της, κι αν τυραννιότανε να διδάσκη κι άφτη τώρα σε κάτι δυστυχιόμενα παιδιά, εκείνα που τής μαθαίνανε και που τήν Ήσωσε άπ' άφτά ένα γερό ξύλο ;

Με τή γλώσσα τήν εθνική, με τή γλώσσα που κι ο μπαζεβάνης μπορεί να τή μάθη, όσα «πάγ' πιά», όσα ντόπια κι αν Ήχει στο χωριό του, κερδεμένος ο καθένας, πρώτα πρώτα κερδεμένο και το εθνος.

Χάλκη, Γεννάριος 1905.

ΣΟΦ. ΣΑΡΙΜΠΑΣΕΒΑΝΗΣ

· Απόρησε το καινούριο του άφαντικό, ένας Ήκουσμένος γιατρός, σαν Ήδεν μιά φορά το μικρό Γιάννη να παραστήκη στο τραπέζι με πρησμένο πρόσωπο και μελανιασμένα μάτια.

— Τι είν' αυτά, Γιάννη; τού Ήπε, οά να πάλαιψες μου φαίνεται.

- Ναι, κύριε, πάλαιψα.
- Με ποιόν;
- Με τού γιατρού τού Μυλωνά τόν ύπερέτη.
- Και τί πάθατε για να μαλώστε, παρακαλώ;
- Ήΐπε, κύριε, πως δέ μπορείτε να καθάριστε τα παπούτσια τού άφέντη του.
- Και τί Ήΐπες ισύ;
- Να, κύριε, Ήπα πως καλομπορείτε.

αλό μου, που τίποτες δέ θά σταθΉ αξίο να τήν εβύση... στη ζωή μου...

· Ήχαμε φύγει άπ' το σταθμό τού Λυών στην ταχτική ώρα και θά Ήταν άπάνω κάτω δυό ώρες που κατακυλούσαμε. Ή μέρα Ήταν άσφυχτική. Μ' όλη τή γρηγοράδα τού τραίνου, βαρύς χτυπούσε ο άέρας στα πρόσωπά μας και πληχτικός. Σωστά σημάδια μπόρρας !

· Άξαφνα, οά, να γύρισε κάποιος ένα κρυφό Ήλεκτρικό κουμπί, όλα εβύσανε στον ούρανό ! Πάνε τ΄άστρα, πάει το φαγγάρι!.. Μόνο κάτι μεγάλες άστραποφεγγίες στραφταν μίσο στη μαυρίλα τής νύχτας σαν περαστικές χαραζιές, χαραγμένες με τέτοια δυνατή και άσπρη λάμψη, που μιά και εβύναν, τού σκοτάδι σου φαίνονταν πηχτό οά μελάνι τής σουπιάς.

- Γυρνά και λέω τού θερμαστή μου :
- Πάν' τ΄ά ψέμματα ! θά βρέξη !
- Μου άπαντ΄ :
- Καλώς να όρίση! Δέν μπορεί πιά να βαστάΉξη κανείς μίσο αυτό το καμίνι. Μόνο, προσοχή στα

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ
Για τήν Ελλάδα άρ. 10.—Για τού Ήνωτικού άρ. 10
20 λεφτά τού φύλλο λεφτά 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στα κίσκια τής Πλατείας Συντάγματος, Όμόνοιας, Ήπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιοδρομίου (Όφθαλμιατρείο) Σταθμού ύπογειου Σιδηροδρομίου (Όμόνοια)στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη Πλατεία Στουρνάρα, Ήξάρχεια, στο βιβλιοπωλείο «Ήστίας» Γ. Κολάρου.
Στόν Πειραιά: Καπνοπωλείο Γ. Ήπρου, οδ. Βουβουλίνας άρ. 1, σιμά στην Τρούμπα.
Ή συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
Κ Α Ι
ΠΡΑΜΑΤΑ
ΕΘΝΙΚΩΤΑΤΟ

· κείνο που ζητάει η «Μεταρρύθμιση» στο φύλλο τής Τετράτης. Άφου, λέει, όλες οι εθνικές συμφόρες και άτίμωσες μ΄ας π΄σαν κατακέφαλα χωρίς να μ΄ας σωφρονίσουν, άφου η δεύτερη χρεωκοπία ετοιμάζεται να μ΄ας άγκαλιάσει έρωτικώτατα, άφου ύστερ' άπό έκλογές άδιάντροπες και φριχτές οι Πατέρες τού Ήθνους άνασκουμπώνονται ναρχινήσουν και πάλι τ΄ά προσωπικά τους, άφου τού Κοινοβουλευτικό πολίτευμα χρεωκόπησε κι άφου δέ μπορούμε να περιμένουμε τή σωτηρία ούτε άπό τή Βασιλεία, ούτε άπό τού θεόστραβο λαό, ένα μονάχα γιατρικό ύπάρχει, να σηκωθούν όλ' οι φωτισμένοι Πατριώτες και με μιά μεγάλη ήθικη και εθνική επανάσταση να σώσουν τού εθνος άπό τήν τελεία καταστροφή και τήν άτιμία.

· Ή «Μεταρρύθμιση» λοιπόν δέ ζητάει έπα-

νάσταση με ντουφέκια και υ' αίματοκυλίσματα· ζητάει επανάσταση ήθικη, δηλ. επανάσταση ειρηνική που είναι κι άπαραίτητη, γιατί τού μαχάρι που τού περιμέναμε να φτάσει στο κόκκαλο για να νιώσουμε τόν κίντυνο, φαίνεται πως Ήφτασε πιά και τού πράμα δέ σηκώνει άργυρα κι άναβολή.

· Πανελλήνιο συνέδριο για τήν Ήθνική Σωτηρία, ζητάει η «Μεταρρύθμιση» και τού όφρίζει και τόπο, τήν Ήθήνα, και χρόνο, τόν Όχτώδρον. Ζητάει δηλ. μιά Άντιβουλή ή τιμία και πατριωτική που να πολεμήσει στα γερά τήν άλλη Βουλή τήν άδιάντροπη και τή ρουσφετολόγα, να τήνε συνετίσει, να τής βάλει τού γκέμι που τής λείπει, να τής δείξει ποιά δρόμο να τραθήξει, και στα τελευταία, αν η Βουλή αυτή δέν παίρνει άπό λόγια, να τήνε στείλει μιά και καλή στον άγύριστο.

· Θάχει τέτια δύναμη η Άντιβουλή αυτή; Για να π΄σει η φαυλοκρατία που μ΄ας κυβερνάει σήμερα και για να μουλώξει η δημοκρατία που σε τέτια χάγια μ΄ας Ήφερε, πρέπει να πετύχει και να πραγματοποιηθεί τού Συνέδριο αυτό και πρέπει οι φωτισμένοι πατριώτες, που προσκαλούνται σε κοινή συνεργασία σήμερα άπό τή «Μεταρρύθμιση», να κούσουν τήν πρόσκλησή της, να φτειάξουν τήν Άντιβουλή και να πασκίσουνε να τής δώσουν τέτια δύναμη που να μπορεί να επιβληθεί στην κολασμένη και άντεθνική Βουλή μας και να τήνε βάλει στη θέση της.

· Δέν είναι τόσο δύσκολα, δυο φαίνονται, αυτά τ΄ά πράματα· Άρκει να τ΄άποφασίσουνε να κουράσουνε λίγο τού μυαλό τους οι άληθινοί πατριώτες, κι άμψως θά Ήδουν πως κάτι επί τέλους πρέπει να γίνει για να γλυτώσουμε άπό τήν τελειωτική καταστροφή που άπ' ώρα σ' ώρα μ΄ας φοβερίζει.

ΟΠΟΙΟΣ

· Χριστιανός Ήρει ως μ΄ας τού πει, και θά τόν ευγνωμονούμε, τί μεγάλο καλό Ήκανε στο εθνος ο κ. Πεσματζόγλου για να τόνε βγάλει βουλευτή της η Καλαμάτα, δίχως να πατήσει καθόλου σ' αυτή, να τόνε ψηφίζουνε στην Ήθήνα λυσασμένα, που λίγο να τόνε βγάλουν και δώ βουλευτή, να τού κάνουν βασιλικές ύποδοχες όταν περνάει άπό τήν Τρίπολη, και να γιομίζουν κάθε μέρα οι Ήφημερίδες με τόνονά του ;

· Αν είναι λόγου του ο Μεσσίας που περιμέναμε να μ΄ας σώσει, τί καρτεράει η Α. Μ. και δέν τόν κ΄νει μιά άρ' άρχύτερα πρωθυπουργό να Ήσυχάσουμε ;

· σινιάλα !

· Δέν Ήχει φόβο! τ΄ά μάτια μου τ΄άχω τίςσερα! Βροντούσε τός, δυνατά που πιά δέν άκουα ούτε τόν κρότο τών τροχών ούτε τού φύσημα τής άτμομηχανής.

· Ή βροχή όλο και δέν Ήπερτε άκόμα, μά η μπόρρα όλο και πιδ κοντά. Ήμεις τρέχαμε κατ' άπάνω της. Ήλεγες και τήν κυνηγούσαμε.

· Κακά τ΄ά ψέμματα ! Όσο και νασαι παλληκάρη, δέν είναι και μικρό πράμα να νιώθης π΄ω; σφεντονίζεσαι μίσο στον άνεμοστρόβιλο τής μπόρρας άπάνω στη ράχη ενός άτσάλινου θεριού που χιουμίζει μανιασμένο.

· Μπροστά μας—Ήταν δέν Ήταν ένατό μετραάπσταση—μιά άστραπή λης και βούτηξε κατακέφαλα στη γ΄η. Άκόμα η λάμψη δέν Ήχε εβύσει στα μάτια μου, που άχτισε μιά τρομερή βροντή και σε λιγάκι και μιά δεύτερη, μά τόσο τσιριχτή που σφάλιξ. τ΄ά μάτια και σωριάστηκα πάνω στα γόνατά μου.

· Ήμεινα Ήτσι μερικά δευτερόλεπτα, άνοιωθος,

· ούριος, άποσβολωμένος· ένα είδος σαστιμάρας που θ΄αρχεται, στοχάζομαι, κανόνος σαν φ΄η μ΄ά τρομερή γροθιά στο σέβρο. Τέλος πάντων Ήρθα στον έαυτό μου. Ήμουν άκόμα γονατιστός, η ράχη μου άκουμπισμένη στο σιδερότοιχο. Μου φαίνονταν πως γύριζα άπό κατωστάδες μιλια μακριά. Ήκανα να σηκωθ΄ τών αδυνάτων ! Οι γάμπες μου σουπιασμένες κι αδύναμες άπό κάτω μου ! Νόμισα πως κάτι, πέφτοντας, μούσπασε, μά δέν αιστάνομαι τόν παραμικρότερο πόνο.

· Δοκίμασα να σηκωθ΄ βοηθώντας με τ΄ά χέρια μου. Τού κακού ! Τ΄ά βραχιόνια μου κρέμουνταν πεθαμένα στα πλευρά μου.

· Πεταμένος εκεί σαν τού κουρέλι, Ήχα τήν έντύπωση—σταλήθεια πολύ παράξενη—πως ούτε τ΄ά βραχιόνια μου ούτε οι γάμπες μου δέν Ήταν πιά δικά μου πράματα· πως δέν τ΄ά κομάντερνα πιά... η κάλλιο πως δέν Ήθελαν πιά υ' άκούσουνε κομάντε... πως Ήταν πράματα χωρίς δύναμη, χωρίς ζωή, άπαράλλαχτα σαν τ΄ά ρούχ΄α μου που Ήσέκωνε τ' άέρι... Ήνα αίστημα που δέν Ήχε γύριζα, μιά δύ-

ΨΕΜΑΤΑ

πώς ο κ. Ντεληγιάννης σκέφτεται να ζητήσει επιχορήγηση εκατό χιλιάδες το χρόνο για κάθε παντρεμένο Βασιλόπουλο. Τέτοιες στραβοτιμονιές δεν τις κάνει ο Ντεληγιάννης, και μη σκοτιζόμαστε. Αυτός φωνάζει κάθε ώρα και στιγμή γι' αύστηρες οικονομίες, που τις ξεχνάει μονάχα όταν πρόκειται να μεταθέσει με το σωρό τους δημόσιους υπαλλήλους.

Μά τότε, τζόγια μου, πρόκειται για τη σωτηρία του κόμματος, και σε τέτοιες εθνικές περιστάσεις λησμονιούνται πάντα και οικονομίες και προγράμματα.

ΛΕΣΒΙΟΣ

Υπογράφεται ο πατριώτης εκείνος που ζετινάζει, μέρε; τώρα, τη γούνα των δασκάλων στην «Αρμονία» της Σμύρνης. Εύτυχώς να διαβάσουμε τα γνωστικά και δυνατά άρθρα του και το καταχαρήκαμε πως από την όμορφη πατρίδα του Έφταλιώτη μας βγήκε κι άλλο παληκάρι να διαλαλήσει την Αλήθεια και να γκρεμίσει σκουριασμένες ιδέες.

Ο Λέσβιος δε χωρατεύει. Το κάθε του επίχειρημα είναι σιδερένια γραθιά και η κάθε του φράση πυρωμένο σίδερο. Σημάδι αφήνουν όπου κι αν πέσουν, και ο Σμυρναϊκός Δασκαλισμός— που θέλουμε να πούν, μα δεν το πιστεύουμε, πως είναι χειρότερος από τον Αθηναϊκό δασκαλισμό— άσκημα την έχει.

Μαθαίνουμε πως τάρθρα διαβάζονται πολύ και σκολιαζονται και στη Σμύρνη και στη Μιτυλήνη. Ίσως να βγούν κ' οι δασκάλοι να τα πολεμήσουν με τα παμπάλαια και σκουριασμένα ντουφέκια τους. Το περιμένουν αυτό οι φίλοι μας κι από τώρα γελάνε. Κάποιος δάσκαλος μάλιστα δημοσίευσε κιόλας, τάχα σαν απάντηση στ' άρθρα του Λέσβιου, ένα παραμύθι του Swift, την Άράχνη και τη Μέλισσα, παραβάλλοντας τη Δημοτική με την Άράχνη, και την Καθαρεύουσα με τη Μέλισσα. Φιλονεικούσανε, λέει, οι δύο τους, η Άράχνη πολύ χυδαία, —μάτια μου! — και η Μέλισσα πολύ καθαρά! Και κεί που φιλονεικούσανε, η Μέλισσα δίχως να προσέξει στα επίχειρήματα της Άράχνης, πέταξε πάνω στα ρόδα!

Αυτό λέει και μετς. Στα ρόδα αναπαύεται η Καθαρεύουσα. Και τής πρέπει.

ναμη που δεν καταλαβαίνα μ' εμπόδιζε ν' ανοίξω τα μάτια.

Ός τόσο κατρακυλούσαμε δλοταχώς. Η μπόρρα μούγκριζε ακόμα, μα λιγότερο τραχιά, πιο μακρινά. Έπεφτε βροχή. Την άκουα που κροταλούσε άπάνω στο άτσάλι κ' αίστάνουμουν χλιαρές σταλαματιές στο πρόσωπό μου.

Ένοιωσα μέσα μου μια σημαντική αντίδραση, τα νεύρα μου κατακαθήσανε. Αίστάνουμουν τον εαυτό μου στάληθαι καλά, δλω; διόλου καλά; μονάχα κομμάτι κούραση.

Το επάγγελμά μου, η δουλιά μου, ήρθαν τότες στο νου μου και με ξύπνησαν απ' το βύθος μου και, μη καταλαβαίνοντας ακόμα με τίνος παράξενου φαινομένου συνεργιά βρίσκομουν έτσι σαν παράλυτος, ... φώναξα το θερμαστή μου να με βοηθήσει να σηκωθώ.

Ούτε απάντηση!
Στην άτμομηχανή ενός γοργού κάνι ξέρεις, βοή τρομάρα. Τον φώναξα πιο δυνατά:
—Φραγκιά! ΐ! Φραγκιά! Βόηθα με κομμάτι!
Τίποτις!... Τότες μ' έπιασε άφραστη τρομάρα.

Βασιλικό λόγο, μαθαίνουμε, θα γίνει κυδέντα και για τη Μακεδονία. Μας το υποσκέθηκε ο Ντεληγιάννης, όταν μας ζητούσε συμπαγή πλειονοψηφία, και να που δε θα μας γελάσει τώρα που του την ιδώσαμε.

Μ' εκατόν τριάντα ή εκατόν πενήντα βουλευτές που θάχει, θα φροντίσει για τη Μακεδονία. Αν του δίναμε εκατόν ογδόντα, θα μιλούσε και για την Αλβανία. Αν τον έφέρνημε πια με διακόσους, δε θα τότε χωρούσε δλ' η γη. Είχε το κουράγιο να καταχτήσει και τον πλανήτη Άρη ακόμα.

Λάθος λοιπόν δικό μας που μονάχα τη Μακεδονία θα μας τάξει αύριο.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ.

Μάγι ήταν το φιλάκι σου το πρώτο
Και μυρωμένα φίλητρα είχε το χνώτο.
Χρυσόξανθο ένα κῆμα τα μαλλιά σου
Και και από Νεράιδας η άγκαλιά σου,

Ω ναι, όμορφή μου, ω ναι που, άλλοιμονό μου,
Πουλίκι ο νούς, στού πελαγίσου δρόμου
Τα πλάτια ένθ' πλανέμαι ήμερονύχτια,
Στής όμορφιάς σου λαχταράει τα δίχτυα!

Μιά απ' τα μικρά μου χρόνια είχα κυρά μου,
Και μια βασίλισσά της ή καρδιά μου:
Στής θάλασσάς μου έξουσα την άγκάλη
Με κῆμα, ή με γαλήνη ή ανεμοζάλη.

Μά τώρα! ω πές μου, ω πές μου τί να κάνω;
Θαρω πώς άρμενίζω πάνι' άπάνω
Στό πέλαο των ματιών σου κι άνασαινω
Τά μύρα των φιλιών σου... ω, τί να γένω;

Σπέσιος

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

Ο πατέρας του: Κοίτα δώ, Κώστα! είν' αλήθεια πως πήγες κ' έμπλεξες μ' αυτή τη χήρα χωρίς τη γνώμη μου; Κώστας (κατσουφιασμένος): Χωρίς τη δική μου γνώμη τζιλιανό πατέρα.

Φοβήθηκα στα γερά. Ποιόνα; τί πράμα; μήπως ήξερα κ' εγώ;... Άνοιξα τα μάτια... και πάτησα μιάν άγρια φωνή! ναι, μια τσιριξιά, γιομάτη φρίκη σα να ούρλιασε θεριό.

Κανένας κοντά μου! ο θερμαστής μου άφαντος!
Με' σ' ένα δευτερόλεπτο δούλεψ' ο νου μου παστρικά και με τόση γοργάδα πούναι να σαστίσης. Τώρα κατάλαβα τί έτρεξε απ' τη στιγμή, που εκείνη ή βροντή με σώριασε στα γόνατα.

Τ' άστροπελέκι έπεσε' άπάνω μας, σκότωσε το θερμαστή μου και τον πέταξε στη γραμμή. Έγώ έμεινα παράλυτος!

Όχι! κύριε, νάμουν πολύ διαβασμένος και σοφός και να γύρευα ώρες και ώρες τα λόγια μου, δε θάβρισκα ποτές λέξη που μπορεί να δώση μια ιδέα τί λογιού τρομάρα είταν εκείνη που μ' έπιασε.

Έβρω πως οι στρατιώτες στη φωτιά, βλέποντας τους συντρόφους τους να πέφτουν δλόγυρά τους, στέκονται με το τουφέκι στο χέρι καρφωμένοι στη θέση τους. Μ' αυτοί ξέρουν ποιός τους βαράει κι από που έρχεται το χτύπημα. Βλέπουν τα κομμάτια να

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Το νεοελληνικό προσκόλλημα--πουλος

Είναι γνωστό απ' τη γλωσσολογία πως τα προσκόλληματα που λένε (άρχ. επιθήματα) (ποτισ άλλο δεν είτανε μια φορά, παρά λέξεις ξεχωριστές, που συγκολληθήκανε το πρώτο μ' άλλες λέξες, κ' έτσι άφου γίνανε όφτερα συγκολλητά χάνοντες την άρχική μορφή τους, θεωρήθηκαν προσκόλληματα, δηλαδή κατάληξες με τ' άρχικό νόημα. Κατάπι με τον ψυχολογικό νόμο της αναλογίας του έαπλωμού περάσανε για προσκόλληματα με το ίδιο νόημα κ' εκεί που δεν ταιριαζανε για όφτερο συγκολλητά από κεί μεταπέφτοντας από νόημα σε νόημα περάσανε σ' άλλες τάξες άνομάτωνε κλπ.

Για να ξεδιαλίσουμε καλύτερα άφτον τον όρισμό πρέπει πρώτα να πάρουμ' ένα παράδειγμα απ' τη γραμματική της άρχιας Έλληνικής· γιατί εμείς οι νεώτεροι Έλληνες θέλοντας να δείξουμε, πως βαστάει ή σκλητάδα μας γραμμή απ' τον Περικλή, ήθεραμε πιο κατάλληλο μέσο γιέ τιτοιαν άπόδειξη να καταφρουόμμε τη δική μας γραμματική και να διδασκούμαστε απ' την κούνια την άττική.

Μερικοί μάλιστα όχι μόνο τις Νεοελληνικές λέξες τις σιάζουνε κατά τη γραμματική της άρχιας, λ. χ. λένε οι Ζωσιμάδοι άντις Ζωσιμάδες (λοιπόν και παπάδοι και φαμάδοι) — Άμ' έπρεπε, βρέ βλογημένοι, να πήτε οι Ζωσιμαί, γιατί προσκόλλημα — αδαί δεν έχει ή άττική, έχει όμως— άδες λ. χ. φινιάδες, λαμπιάδες κτλ. και τούτο δε είναι που πήρε ή Ρωμαϊκή γλώσσα και το μεταχειρίζεται στον πληθυντικό των περιττοσυλλάβων πρωτοκλίτωνε, —μα και τις ξένες ακόμα λέξες θέλουνε να τις άττικουριψουνε. Κλίνουνε δηλαδή ο Φινικλής του Φινικέου και λοιπόν ή μερακλής του μερακέου, ή σεβνταλής του σεβνταλέου, και να δε έμεις χωρίς πολυ κόπο στη δοξασμένη εποχή του Περικέου. Κ' έτσι κάνοντας πολυ φοβούμαι μην πάθουμε ό,τι έπαθε ο παλιός εκείνος φιλόσοφος του μύθου, που τηρώντας να μετρήσει τ' άστρα και μη βλέποντας το δρόμο του έπεσε μες' το χαντάκι. Άς είναι δά.

Άς πάρουμε λοιπό για παράδειγμα το προσκόλλημα—αδης. Άρτό είναι το ρήμα δζω (δζω)

πέφτουν. φοβούνται το βόλι, μα το καρτερούν γενναϊψυχα. Έμένα ο σύντροφός μου λες κι άρπάχτηκε από κανένα ζωτικό!... ρουφήχτηκε!... ξαχνίστηκε!

Κι αυτό δεν είναι ακόμα τίποτα. Μόλις αυτή ή πρώτη εικόνα ξακριβώθηκε μες' στο μυαλό μου και να σου παρουσιάστηκε μια δεύτερη, μα αυτή... έτσι τρομαχτική, που μόνο να την συλλογούμαι με πιάνει ακόμα άνατριχίλα!

Πίσω μου, μες' στα θαγκόνια, διακόσοι ταξειδιώτες κοιμούνταν αυτή την ώρα ή κουβεντιάζαν άξίνιαστα! διακόσες ψυχές συναρπαγμένες σε μια τρεχάλα που μόνο να το σκέφτσαι σούρχεται ζαλάδα! διακόσα άνθρώπινα πλάσματα που τρέχαν γκαλόπ στο θάνατο, κι αυτό, γιατί είχαν οδηγό τους ένα κουρέλι, ένα πράμα δίχως ένεργεια και δύναμη, που δεν μπορούσε ν' άπλώση καν το χέρι, έναν παράλυτο... ένα σακάτη... Έμένα!...

Κι όσο πιο αδύναμο για κάθε τις έννοιωθα το κορμί μου, τόσο και χέρυαν μες' στο μυαλό μου, πιο ζωερές οι εικόνες πάθλευκα, που φαντάζομουν

πού γενόμενο β' συγκολλητό παίρνει επιθετική κατάληξη κατά τους κανόνες τῆς συγκόλλησης, (πρβλ. *δῆ—δὸς—ωπης: κινώπης, ἀντῶ—αντῆς: κατάντης, ἀρκῶ—αρκῆς: ἀντάρκῆς* κτλ.)

Ἔτσι λοιπὸν ἀρχὴ τελειώσανε μὲ—ωδης ὅσα ταιριάζουν μὲ τὸ νόημα τῆς μυρωδιάς: *εὐώδης, δυσώδης, θειώδης, βρωμώδης* κτλ. Ἀπ' τὸ νόημα τῆς μυρωδιάς γεννήθηκε τὸ νόημα τῆς μπολικιάδας: εἶπανε λοιπὸν *αἱματώδης, ζοφώδης, θασιώδης, ἀνθώδης* κτλ. Ἀπ' αὐτὰ πάλαι βγήκε τὸ νόημα τοῦ μοιάσιμου: εἶπανε δηλ. *βροσηματώδης, γυναικώδης, θηριώδης* κτλ.

Καὶ τώρα πού ξηγήσαμε τί θὰ πεί προσκόλλημα καὶ πῶς γίνονται τὰ προσκολλημάτα, ἄς ἔρθουμε στὸ πρακτικόν. Γιά τὸ — πούλος, μιλήσανε δύο σπουδαῖοι ἐπιστήμονες ὁ κ. Χατζιδάκης (Πεντηκοντ. Πανεπιστ. σ. 189 κ. π.) καὶ ὁ κ. Ζηκίδης (Ἐφημ. τῶν Συζήτ. 8 Φεβρ. 1895) καὶ ἐνῶ εἶπανε πράγματα ἀντίθετα ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον καὶ οἱ δύο τοὺς εἶχανε δίκιο. Ἰσως φαίνεται παράξενο, καὶ ὅμως εἶναι σωστὸ εἶχανε δίκιο καὶ οἱ δύο τους. Ἡ λογικὴ ἀφῆ εἶναι κάπως Ἀνατολίτικη μὰ μὴν ξεχνᾶτε πῶς καὶ ἐγὼ πού σᾶς τὰ ψέλω εἰμ' Ἀνατολίτης. Καὶ γιὰ νὰ ξηγηθῶμε καλύτερα ἄς ἀφήσουμε δύο λεπτὰ τὴν ἐπιστήμη νὰ κουρφετῆ καὶ ἄς ποῦμε ἕναν Ἀνατολικὸ μῦθο πᾶνου σ' ἀφτό. Ποιὸς θὰ μᾶς κατηγορήσει; Ἐγὼ καθαφτό ἐπιστήμονας δὲν εἶμαι, εἶμαι ἀπλὸς ἔραστής (amateur) τῆς Ἐπιστήμης καὶ πιστέω καὶ τοῦ λόγου τῆς, καθὼς ὅλες οἱ κοκῶνες νὰ ναι συγκαταβατικὴ στοὺς ἐραστάδες τῆς γιὰ τὰ μικροπαραστρατήματά τους καὶ μόνε στοὺς νόμιμους συζύγους τῆς νὰ ναι ἀστηρή. Ἀλλίως σκοπὸς μᾶς εἶναι νὰ σώσουμε τὴ φήμη δύο ἐπιστημόνων πού χαντακῶνουν ἕνας τὸν ἄλλον.

Λοιπὸν ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ. Καλησπέρα σας!

Μιά φορὰ καὶ ἕναν καιρὸ, στὴ μακάρια ἐκείνην ἐποχὴ πού οἱ Φρύγγοι δὲν εἶχαν ἀνακατωθεῖ ἀκόμα σ' αὐτὴν Ἀνατολῆς τὰ πράγματα καὶ οἱ κατῆδες μὲ δύο λόγια ξεδιάλυναν τῶν πιστῶν τίς διαφορὰς, ζοῦσε σὲ μιά πολιτεία τῆς Ἀνατολῆς ἕνας σοφὸς Κατῆς.

Μιά μέρα καὶ πού καθούντανε σταβροπόδι στὸ ντιβάνι του, πᾶει ἕνας ἐρίφης καὶ τοῦ κοντάρει τὴν ὑπόθεσή του.—Χακὶν βάρ ὄγλουμ (ἔχεις δίκιο, παιδί μου) τοῦ λέει ὁ Κατῆς, καὶ τότε στέλνει φαριστημένο. Σὲ λίγο πᾶει καὶ ὁ ἀντίδικος ἐκείνου καὶ δηγᾶται στὸν Κατῆ τὴν ἴδια ὑπόθεση ἔτσι πού ἀτός

του τὴν ἐνωθε — Χακὶν βάρ ὄγλουμ (ἔχεις δίκιο παιδί μου) τοῦ λέει ὁ Κατῆς καὶ τότε στέλνει καὶ ἀφτόνα φαριστημένο. Ἡ γυναίκα τοῦ Κατῆ, πού ἀκουσε καὶ τοὺς δύο πίσω ἀπ' τὸ κάρσι τοῦ χαρμιου, ἀπόρησε καὶ τότε ρωτᾶει:—Πῶς εἶναι δυνατό, ἀφέντη μου, νὰ ἔχουν καὶ οἱ δύο τους δίκιο ἀφού εἶν' ἀντίδικοι;—Σενίντα χακὶν βάρ (καὶ σὺ ἔχεις δίκιο), τῆς λέει ὁ σοφὸς Κατῆς. Δηλαδή καθένας καταπῶς τὸ ἴνωθε εἶχε δίκιο.

Ὁ κ. Χατζιδάκης εἶπε πολὺ σωστὰ πῶς τὸ προσκόλλημα—πούλος γίνεταί ἀπ' τὴ Λατινικὴ λέξη pullus πού ἀπ' τὸν ἡ' αἰῶνα πέρασε στὴν Ἑλληνικὴ (Δημητρίου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερακοσόφιον 1,55. ἀδιάχρισμα προφυλακτικὸν πούλων ἱεράκων).

Ὁ κ. Ζηκίδης ρωτᾶει: πῶς εἶναι δυνατό τὸ pullus νὰ γίνῃ προσκόλλημα στὴν Ἑλληνικὴ χωρὶς νὰ ναι τέτοιο στὴ Λατινικὴ, γιὰτί ὅσα ἄλλα προσκολλημάτα ἔχ' ἡ Ἑλληνικὴ ἀπ' τὴ Λατινικὴ τὰ πῆρε ἔτοιμα ἀπὸ δάφτη (πρβλ. ἀρχάριος libr—arius, —δρασάτος leg—atus κτλ.) σωστὸ καὶ ἀφτό καὶ βαρὶ βαρὶ. Καὶ ἀφού τὸ δίκιο σὲ κάθε ὑπόθεση εἶναι ἕνα, παναπεί πῶς ὁ καθένας τους ἔχει ἀπὸ μισὸ δίκιο. Τώρα πιστέω νιώσατε τὴ λογικὴ μου.

Ὁ κ. Χατζιδάκης γλωσσολόγος ἐπιστήμονας θαράντας πῶς ὅλοι νιώθουν τίς ἐπιστημονικὰς ἀλήθειες ἀμέσως, δὲ μᾶς ξεδιάλυσε πῶς ἀπ' τὸ pullus ἔγινε τὸ Ῥωμαϊκὸ προσκόλλημα—πούλος. Ὁ κ. Ζηκίδης πάλαι Ἀιτικιστὴς ὡς τὸ κόκκαλο, ἀπ' τὴ γενιὰ ἐκείνη τῶν δασκάλων πού θηροῦν, πῶς καθετὶ πού δὲν εἶν' ἀττικὸ, μὴδ' ἀθρόπινον δὲν εἶναι, τὸ θύρησε μικρόπρεπο γιὰ ὅλους τοὺς Ἑλληνο—πούλους νὰ ἔχουνε τὴν οὐρὰ Λατινικοῦ πούλλου καὶ προτίμησε νὰ τοὺς περάσει οὐρὰ Ἑλληνικοῦ πούλου λέγοντας πῶς τὸ προσκόλλημα —πούλος εἶν' ἡ ἀρχαία Ἑλλ. λέξη πῶλος. Καὶ μᾶς φέρνει γιὰ συνήγορό του τὸν Εὐστάθιο (Ἰλιάδ. I 124). Μὰ καὶ κείνος ὁ βλογημένος παρακάτου δάσκαλος δὲν εἶτανε, καὶ ὅπως ὁ κ. Ζηκίδης προσπαθεῖ νὰ μᾶς πείσει πῶς τὸ γνωστὸ μᾶς κανόνι (canon γίνεταί ἀπ' τὸ κᾶνων κᾶνωνος (;) καὶ νὰ τὸ γράφουμε κᾶνωνόνιον, (Λεξικακὶ του σελ. 222) καὶ τὸ μπάλα (balle) τὴ πᾶλλα ἀπ' τὸ πᾶλλομαι (!) κτλ. (Λεξικ. σελ. 366), ἔτσι καὶ ὁ σὺδικὸς του ὁ Εὐστάθιος τὴν καβαλίνα

(Ἄποκρ. Εὐαγγ. Θωμᾶ Α. 7, 3. — Λεξικ. Σχεδ. 844 Δουκαγγ. Γλωσσ. σελ. 1212.

(—κοπριά τ' ἀλόγου· caballus) τὴν παράγει ἀπ' τὸ καββαλεῖν· καταβαλεῖν (πῶς; ὁ Θεὸς καὶ ἡ ψυχὴ του!) Μ' ἀφτά βέβαια ἐπιστήμη δὲν εἶναι, εἶναι μασκάρεμα τῆς ἐπιστήμης καὶ νὰ μὲ συμπαθᾶνε.—Ἐμεῖς προτιμώντας γιὰ τοὺς ὁμογενῆδες μᾶς οὐρὰ πούλεια ἄς εἶναι καὶ Λατινικῆς καταγωγῆς, παρὰ πούλαρσια ὅσο Ἀττικουργῆς καὶ ἂν εἶναι, θὰ προσπαθήσουμε νὰ ξεδιάλυτομε πῶς Ῥώμειψε ἀφτή ἡ Λατινικὴ οὐρὰ—πούλος.

Ἀφού ἡ λέξη πούλλος πέρασε στὴν Ἑλληνικὴ, ἔγινε ἀπ' ἀφτήν τὸ πούλλιον (1) μὲ μικρυντικὴν κατάληξιν χωρὶς μικρυντικὸ νόημα (πρβλ. τ' ἀρχαία θηριὸν βιβλίον καὶ τὰ σημερινὰ σκυλι οὐτάρι κτλ.) μὰ μὴ ξέροντας τὴν ἀρχὴν του τὸ γράψανε μ' ἕνα λ, (καὶ ἄλλοι ἀττικοδασκαλωμένοι Κόντοι καὶ Κοντό—πῶλοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ γράψανε πῶλιον παράγοντάς το ἀπ' τ' ἀρχαία πῶλος, πῶλιον).

Ὅτα λοιπὸν θελήσανε μονολεξίς νὰ ξεχωρίσουνε τὸ πούλι τῆς ὄρνιθας ἀπὸ κάθε ἄλλο πούλι, συγκολλήσανε τὰ δύο: ὄρνιθος—πούλιον καὶ εἶπαν κατὰ τοὺς κανόνες τῆς συγκόλλησης ὄρνιθόπουλον (2) (=πούλι τῆς ὄρνιθας;—πρβλ. ἀγυιάς—παιδίον—ἀγυιόπαιδον, κόπρος—σκυλίον—κοπρόσκυλον κτλ.—κατὰ τοῦτο λοιπὸν εἶπαν καὶ περισιερόπουλο (3) (=πούλι τοῦ περιστεριοῦ). Ἀπ' τὸ νόημα τοῦ πούλακιου πέρασε τὸ ἴδιο προσκόλλημα στὸ νόημα τοῦ κάθε νιόγεννου ζώου, καὶ ἔτσι λοιπὸν εἶπανε γατόπουλον (=γατάκι), σκυλόπουλον (4) (=σκυλάκι). Ἀπ' ἀφτοῦ πέρασε καὶ στὰ παιδιὰ τῶν ἀθρόπων: βασιλόπουλον, ἀρχοντόπουλον (5) κτλ. Ὑστερα, ἀπ' ἀφτό τὸ νόημα, πέρασε καὶ στὸ νόημα τοῦ κάθε μικροῦ πραγμάτου· ἔγινε δηλ. σωστὴ μικρυντικὴ (ὑποκοριστικὴ) κατάληξιν, σὰν τ' ἀρχαία—αριον κτλ. καὶ τὰ σημερινὰ—ακι κτλ. Κ' ἔτσι εἶπανε ψαλιδόπουλον (6) (=ψαλιδάκι) νησιόπουλον (7) (=νησιάκι) κτλ. Ἀφού λοιπὸν τὸ οὐδέτερο—πούλον ἔγινε σωστὸ Νεολληνικὸ προσκόλλημα μὲ μικρυντικὸ νόημα, ἔφκολα ἔγινε καὶ ἀρσενικὸ καὶ θηλυκὸ.

(2) Κωνστ. Ἀσκερετ. Ὁδοι. Α'. κεφ. 27—Ὁρνεοσοφ. λα' σελ. 530—Δουκαγγ. σ. 1057.
(3) Ὁρνεοσοφ. ι' σελ. 523 κτλ.—Δουκαγγ. σ. 1155.
(4) Ἱατροσόφ. Σταφίδ. σ. 16, 166, 168—Ἱερακοσοφ. κς σ. 405.
(5) Κουροπαλατ. νᾶ' 22.
(6) Προδρομ. α' 168.
(7) Ἱμπερ. καὶ Μαργ. στιχ. 499 καὶ 766.

πού θυμούμουν.

Πρῶτα πρῶτα τὸ μάτι μου πῆγε στὴ γραμμὴ Μπροστά μου ἔβλεπα τᾶτελειωτὰ σίδερα πού γυάλιζαν στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Καὶ κατακυλούσαμε! ὁὸς του κατακυλούσαμε! Μοῦ ξαναγεννήθηκε τὸ αἶσθημα τῆς γρηγοράδας πού τὸ εἶχε σκοτώσει ἡ ἐπαγγελματικὴ συνήθεια. Τὸ τραῖνο διάβηκε σὰν ἀστραπὴ ἀπὸ ἕνα μικροῦτακο σταθμὸ. Μ' ὄλη του τὴ δαιμονισμένη γρηγοράδα μπόρεσα ὡς τόσο καὶ διάκρινα μέσα σ' ἕνα γραφεῖο, ἀπάνω στὸ σέτι, ἕναν ὑπάλληλο πού μισοκοιμοῦνταν πλάϊ στὴ μηχανὴ τοῦ τηλεγράφου.

Ἐνα δὺο τραντάγματα πᾶνω στὴ στριφογυριζομένη τὴν πλάκα... δύο τρία κροταλίσματα τῶν δίσκων... μιά στιγμὴ στὰ μάτια μου τὰ σίδερα πού σταυρώνονταν... ἡ γραμμὴ πού φάρδαινε καὶ στὸ λεπτὸ στένεψε... μιά στιγμοῦλα σὰ νὰ χωθῆκαμε σὲ βαθύσκορφο χαντάκι... καὶ νὰ μᾶς πάλι τρεχάλα μὲς σ' αὐτὴν νύχτας τὴν ἀπλοχωρῆ!.. Τώρα ἤρτε ἡ σειρά τοῦ τουνελιοῦ. Χωθῆκαμὲ στὴν τρύπα, στὸ γκαλόπ, σὰν τρελλοβοριάς. Κ' ἐδῶ ἡ

γραμμὴ ἀνοιχτή!

Τώρα πού ἤξερα πού βρισκόμασταν σκεπτούμουνα:

Πᾶν' τὰ ψέμματά! Σὲ λίγο πᾶ θὰ τσακιστοῦμε. Σὲ δύο λεπτὰ φτάνουμε σὲ μιά βόλτα τῆς γραμμῆς τόσο γυριστὴ πού μὲ τέτοιο δρόμο πού πᾶμε, οἱ ρόδες θὰ πεταχτοῦν ὄξω ἀπ' τὰ σίδερα...

Χωρὶς ἄλλο δὲν εἶτον ἀκόμα Θεοῦ θέλημα νὰ γίνῃ. Πρῶτα ἡ ἀτμομηχανή, ὕστερις ὅλο τὸ τραῖνο γύρανε... τὰ σίδερα πρίζανε τσιριχτὰ κάτω ἀπ' τίς δαιμονισμένες ρόδες... καὶ περάσαμε!... Τρομάρα μ' εἶπανε ὅταν συλλογιόμουν αὐτὴ τὴ βόλτα. Πῆρα ἀνάσα Κανένας δὲν εἶδνε θροφὴ στὴ φωτιὰ τοῦ κᾶζανιοῦ· δὲν μποροῦσε, θάθευνε... ἡ μηχανὴ θὰ στέκονταν... ὁ ἐπιστάτης τοῦ τραίνου θάρχουνταν νὰ μὲ βρῆ... θὰ τοῦ ἔλεγα τί ἔτρεξε... καὶ σωνοῦμασταν! Ἡσύχασα... μὰ δὲ βάσταζε πολὺ! Μόλις καὶ διαβήκαμε σὰν ἀέρας ἀπὸ ἕνα σταθμὸ καὶ εἶδα κᾶτι τίς πού σηκώθηκαν ὀλόρθες οἱ τρίχες τοῦ κεφαλιοῦ μου:

Φρῆζον Ἠλιε!... Ὁ δίσκος εἶταν κλεισμένος.

Ἡ γραμμὴ πού τρέχαμε δὲν εἶταν ἐλεύθερη!... Πῶς ἀπὸ ὄω καὶ κάτω δὲν τρελλάθηκα, καὶ ἐγὼ δὲν τὸ καταλαβαίνω. Φαντάσου νὰ βρασκεσαι ἀπάνω σ' ἀτμομηχανὴ πού κόβει 100 τὴν ὥρα, καὶ ἀξαφνα νὰ πάρης ἀπ' τὰ σινιάλα εἶδηση πῶς κάπου κοντὰ παρακάτω, ἕνα ἐμπόδιο σοῦ φράζει τὸ δρόμο... Στοιχάζεσαι τί μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲς' στὸ μυαλό σου!

Τίποτις δὲν ἔμεινε μέσα μου! Μόνον ξερὴ αὐτὴ ἡ σκέψη: Ἄν δὲν στικματήσης, τσακίξεσαι μ' ὄλο σου τὸ τραῖνο! Γιά νὰ γλυτώσης αὐτὸ τὸ τρομαχτικὸ τὸ πρᾶμα χρειάζεται μιά ἀπλὴ κίνηση, ἕνα ἀπλοχέρισμα ἴσια μὲ τὸ κλειδί τῆς μηχανῆς πού στέκεσαι μισὸ μέτρο κοντὰ σου... Μὰ αὐτὴ τὴν κίνηση δὲ θὰ τὴν κάνῃς. Δὲν μπορεῖς νὰ τὴν κάνῃς... Καὶ θὰ τὰ διῆς ὅλα... ὅλα... θὰ εἶσαι παρῶν στὸ δρᾶμα... θὰ δοκιμάσης αὐτὴ τὴν ἀγωνία πού ναι ἐκατὸ φορὲς πιὸ φριχτὴ ἀπ' ὅλους τοὺς θανάτους μαζῆ... θὰ διῆς μπροστά σου ἐκείνο τὸ ἐμπόδιο, ἐκείνο τὸ πρᾶμα πού θὰ γίνῃς παρτασῆς ἀπάνω του... θὰ τὸ βλέπῃς νὰ μεγαλώνῃ... θὰ τρέχῃς κατ' ἀπάνω του!..

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

**Ἀποστολή Μελαχρινού. Ο ΔΡΟΜΟΣ ΦΕΡ-
ΝΕΙ...** Νὰ κ' ἕνα βιβλιαράκι μὲ στίχους πού τὸ θέ-
λαμε νάναί γραμμένο στὴν καθαρεύουσα. Δυστυχῶς
εἶναι γραμμένο κι αὐτὸ στὴ δημοτικὴ, καὶ μ' ὅλη
τὴν καλὴ διάθεσιν ποῦχομε νὰ τὸ παινέσουμε, κά-
ποιος φόβος μᾶς κρατᾷ μὴπως μὲ τὰ παινέματα
θυμώσει ὁ ποιητὴς πού μπορεί — ποῖός τὸ ξέρει; —
νάγραφε ἐπίτηδες τοὺς στίχους τοῦ τέτιους, ὅχι
γιὰ νὰ παινέθουνε, μὰ γιὰ νὰ κοροϊδεύουνε ἀπὸ
μαλλιάρους κι ἀπὸ κουρεμένους. Κάθε ποιητὴς ἔχει
τὴν ἰδιοτροπία του, κι ὁ κ. Μελαχρινός, πού φαί-
νεται νάναί ποιητὴς, ἔχει τὴν ἰδιοτροπία νὰ γρά-
φει στίχους σὰν κι αὐτοῦ:

Κι ἀπὸ τὴ θρύσουλα
τὴ Δροσούλα,
τὴ ξωθιά της
— τρισαλλοιά της! —

τὴ ρουφάει
καὶ πάει,
μαύρη Λάμια
μὲ καλάμικ.

Τὸ σουραῦλι
πού αὔλει
μέσ' τὴν ἄγνη
ἀδράχνει

κι ὡς σφυρίζει
πὸς χαμίζει
στοῦ ἀγού τὸ χνάρι
τοῦ καημοῦ τὸ σμάρι.

Καὶ παγέριες
βέργιες
ὡς πέτιοῦνται
ὄρχιοῦνται

μέσ' τὸ μεσημέρι
γύρω σὲ πανέρι
πὸχει ζάρφια
μοσχοκάρφια

κι ἀπὸ κεχλιμπάρια
φυλαχτάρια
καὶ ψηφίδια
ἀπὸ χοχλίδια,

σὲ κανίσκι
πού ἴσκιοι
πέφτουνε μόνε
τῶν φιδιώνε.

Τὰ χατχάσια
ὡς πεμπιά τάσια
πίνουν ὕπνο
δειπνο,

καὶ τὸ δύσεμα ὡς ταῶν
ἀπλώνει
πίσου ἀπὸ τίς λατάνιες
τίς τιτάνιες.

Μπορεῖ νάναί ποίηση κι αὐτό; ποῖός ξέρει! Μή-
πως ὁ κ. Ξενόπουλος δὲ βρῆκε ποίηση στὰ ξεκάρ-
φωτα καὶ ξεβιδωμένα πεζολογήματα τοῦ κ. Κα-
βάφη;

Κι ὅμως ὁ κ. Μελαχρινός, στοίχημα βάζουμε,
μποροῦσε, ἂν ἤθελε, νὰ μὴ γράφει τέτιους παλαβοὺς
στίχους. Ποῦ καὶ ποῦ, σὰν βαριέται νὰ κάνει τὸν ἰδι-
ότροπο, πετάει στὸ βιβλίο του, μὰ σὲ λίγες, σὲ πολὺ
λίγες μεριές, στίχους φρόνιμους σὰν κι αὐτοῦ:

Ἐλα νὰ ξεχαστοῦμε στὰ τραγούδια,
ἔλα νὰ ποῦμε ὅ,τι ἐλησημονήθη,
στ' ἀρχνισμένα χρόνια πού δὲν ἤρθανε
ἔλα νὰ ζήσουμε σὰν παραμύθι.

Εἶναι οἱ τελευταῖοι στίχοι τοῦ βιβλίου του. Κι
ὅποιος ἔχει τὴν ὑπομονὴ νὰ φτάσει ἰσὺ μ' αὐτοὺς,
νοιώθει κάττι ξανάσασμα σὰν ἐκεῖνος πού ἀνεδαίνει
Ἀδγουστιάτικο καταμεσήμερο στὴν κορφή τοῦ Ὑ-
μηττοῦ καὶ βρῖσκει δὺ γουλιές νερό νὰ δροσίσει τὸ
κατάστεγνο λαρύγγι του.

Δ. Τ.

ΠΟΝΟΙ ΚΡΥΦΟΪ

Στὸ φίλο μου Κ. Γούναρη

Νᾶξερές πόσα μέσθι μου ἐλουλούδιωσαν
καὶ πόσα μοῦ ἐφουροτούνιασαν κρυφὰ τὰ στήθια!
Νᾶξερές τῆς χαρῆς πού μοῦ βασίλευε
καὶ τῶν κρυφῶ μου πόνων τὴν ἀλήθεια!

Ὅταν τὰ κύματ' ἄρρωστα θρηνοῦν
σιᾶπωνα νύχια τῆς σιεριᾶς ἐκείνης,
τὸ βάθος νᾶξερές τᾶχνὸ κι ἀνήλιαστο
τῆς με πληγῶναι ὀλόθλιφτης ὀδύνης!

Θωρεῖς; Ποτὲ τὰ μάτια μου δὲν ἔδειξαν,
τί χαλασμοὶ στὰ στήθια μου κρυφογεννῶνται,
πόσες χαρὲς γενῆκαν μαύρα σύγνεφα
καὶ μὲ μιὰ θλίψη μέσα μου — ὦμέ — πλανῶνται.

Ὅχι. Ὅντε στοῦ θανάτου μου τὸ σύμβολο,
ἀπάνω στὸ σταυρὸ μου θεὲ νὰ δῆς γραμμένο
τὸ μου ἀνθήσε στὰ στήθη καὶ μαράθησε
ὡσὰν μᾶς ἀνοιξὴς λουλοῦδι μυρωμένο.

Καστελλόριζο

Μ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΝΗΣ

Ὅπως δηλ. τὸ Γιωργάκι, τὸ Μαριγούλι, τὸ Λε-
νιὸ κτλ. πῆραν ἀφτὰ τὰ μικροντικὰ ὀνόματα, ὅ-
ταν εἴτανε μικρὰ, κ' ὕστερα σὰ μεγαλώσανε, ἀπ'
τὴν ἀναθρη κλητικὴ, πού δὲν ξεχωρίζει γένος, δηλ.
Γιωργάκι—Γιωργάκη, Μαριγούλι—Μαριγούλη, Λε-
νιὸ (το)—Λενιὸ (ή) κάναν κι ὀνομαστικὴ ὁ Γιωρ-
γάκης, ἡ Μαριγούλη, ἡ Λενιὸ (καὶ γιὰ τοῦτο ἴσα
ἴσα ἀφτὰ τὰ: Λενιὸ, Ἀργυρὸ, Χαῖδο κτλ. πρέ-
πει νὰ γράφονται μὲ ο (πρβλ. Χιὸ Κύπρο κτλ.) κι
ὄχι μὲ ω τάχα σὰν τ' ἀρχαῖα λεχῶ ἤχῶ γιὰτι
τ' ἀρχαῖο ἀφτὸ ω εἶν' ἄλλο, καὶ στὴ Ρωμαϊκὴ
ἔγινε ου (πρβλ. μιμῶ—μαῖμού, ἀλωπῶ (8)—ἀλω-
πού) καὶ μὲ τοῦτο τὸ ο δὲν ἔχει καμῖαν ἀντά-
μωσιν), ἔτσι καὶ τὰ: τὸ ἀρχοντόπουλον, τὸ βασιλό-
πουλον κτλ. ἔγιναν ὁ ἀρχοντόπουλος, ὁ βασιλόπου-
λος κτλ. κι ἀπ' ἀφτὰ πάλε θηλυκὰ ἡ ἀρχοντοπούλα,
ἡ βασιλοπούλα κτλ.

Καὶ καθὼς πάλε κάθε μικροντικὸ στὴ Νεολλη-
νικὴ γενάμενο ἀρσενικὸ χρησίμεψε καὶ γιὰ οἰκογε-
νειακὸ ὄνομα λ. χ.

—ακι—ακης: Δασκαλάκης, Λουλουδάκης κτλ.

—αδι—αδης: Βεργάδης, Μεσάδης κτλ.

—ουδι—ουδης: Στρατούδης, Καλούδης κτλ.

—ικι—ικης: Περδίκης, Ραδίκης κτλ.

—αρι—αρης: Βλαστάρης, Κριάρης (χωρὶς νὰ
τὰ συχίζουμε μὲ τὰ — arius — αριος — αρης Γελα-
δάρης Καρθουάρης κτλ.)

—αφι—αφης: Χρυσάρης, Θεοφῆς κτλ.

—ουλη—ουλης: Κυριακούλης, Γιωργούλης κτλ.

—ελι—ελης: Κωστέλης, Σαλτέλης κτλ.

—ιασι—ιασης: Κυρίτσος, Καρδαμίτσος κτλ.

Ἔτσι καὶ τὸ μικροντικὸ —πουλο—πουλος πέ-
ρασε στὴ Ρωμαϊκὴ γιὰ οἰκογενειακὸ: λ. χ. Ξεν-
τόπουλος (9) Συρόπουλος (10) Φραγκόπουλος (11)
καὶ χιλιαδὺ ἄλλα Παπαδόπουλος, Ἱατρόπουλος,
Δημόπουλος καὶ πάει λέγοντας.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

(8) Μιχ. Ἀχομινάτ. τομ. 6' σ. 355, 24 Λαμ.—Ἡ-
συχ. στὴ λέξη.

(9) Καντακουζ. 6' 7.

(10) Μιχ. Ἀχομιν. τομ. 6' σ. 310, 20 καὶ 27 Λαμ.

(11) Καντακ. γ'. 28.

Θέλησα νὰ σφαλῆξω τὰ μάτια... δὲ μπόρεσα.
Εἴταν πιδ δυνατὸ ἀπ' τὴ θέλησή μου, πιδ δυ-
νατὸ ἀπὸ κάθε τις. Ἐπιταχτικὸ! Ἐπρεπε!..
Καὶ εἶδα!.. ναὶ κύριε, εἶδα!.. Τὸ μάντεψα τὸ ἐμ-
πόδιο πρὶν ἀκόμα φανῆ. Σὲ λίγο οὔτε ἀμφίβαλα
πιά...

Εἴταν ἕνα τραῖνο πού κάτι εἶχε πᾶθει καὶ μᾶς
σφαλνοῦσε τὴ γραμμὴ. Διακρίνα τὴ μαύρη του
σκιά καὶ τὰ πιασινὰ του φῶτα!

Ὅλο καὶ πλησίαζε!.. ὄλο καὶ πιδ κοντὰ!..
Μήπως τὸ ξέρω τί μοῦ ἦρτε καὶ χούηξα «Βοήθεια!
Σταματήστε!..» Ποῖός νὰ μ' ἀκούσῃ;.. Ἦρταμε
πιδ κοντὰ. Εἶμουν πεθαμῖνος, ὀλόκληρος, παντοῦ...
ἔξῳ τὸ κεφάλι μου. Κι αὐτὸ ζοῦσε τὴ φριχτὴ ζωὴ
πού τοῦδιναν τὰ μάτια μου βλέποντας μέσ' στὴ
νύχτα... ταυτιά μου ἀκούοντας ὄλους τοὺς κρότους
ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸ πανδακμόνιο τῶν τροχῶν... καὶ ἡ
θέλησή μου δίνοντάς μου ἀπελπισμένες διαταγὲς σὰν
ἕνας στρατηγὸς πού προσπαθεῖ νὰ περιμαζέψῃ τοὺς
στρατιῶτες του πού τῶκοψαν φευγάλα!.. Ἦρταμε
ἀκόμα πιδ κοντὰ! κάτι περισσότερο ἀπὸ πεντακό-

σα μέτρα... κάτι πιδ πολὺ ἀπὸ τρακόσα... σκίε
τρέχανε στὴ γραμμὴ... νά! ἀκόμα πιδ κοντὰ...
κάτι παραπάνω ἀπὸ ἑκατό... νά!.. ἑκατό μέτρα...
πὲς μιὰ ἀστραπὴ!.. τετέλεσται!.. Τράνταγμα!..
τσάκισμα!.. κομάτισμα!.. Μανκελλιό!..

Ἄ! ἀδερφέ μου!.. Ὅποιος δὲν τὸ εἶδε τέτοιο
πρᾶμα!..

Ἦρτα στὸν ἐμαυτὸ μου! Εἶμουν κάττω ἀπὸ ἕνα
σωρὸ συντρίμια. Σπαραχτικὲς φωνὲς σκίζαν τὸν
ἀέρα τῆς νύχτας. Ἐνοιωθα μερικὸς πού θὰ τρέ-
χανε στὸν κάμπο μὲ φανάρια, ἄλλοι πού θὰ κου-
βαλοῦσαν πληγωμένους... ἔδῳ μουγκρίσματα... ἐκεῖ
κλάμματα...

Τᾶκουα δλα... τᾶχα μπρός μου... πὲς πὼς τᾶ-
βλεπα δλα! Δὲν πονοῦσα. Δὲ σκέπτομουν. Δὲν ζη-
τοῦσα βοήθεια.

Κι ἀνάμεσα σὲ δὺ στύλους πού σταυρώνουνταν
ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μου, κοντὰ κοντὰ, τόσο π'
ἀκουμποῦσαν τὰ χεῖλιά μου, ἔβλεπα μιὰ καθάρια
καὶ γλυκιὰ γωνιά τοῦ οὐρανοῦ καὶ μέσα ἕνα χαρι-
τωμένο ἀστρουλάκι πού σπιθοβολοῦσε τραμουλια-
στὰ... καὶ τᾶβλεπα... καὶ τᾶβλεπα... τὸ χαριτω-
μένο τᾶστρουλάκι!..

Πόλη

ΤΑΝΤΑΛΟΣ